

MI IN NAŠI ODNOSI - MODUL 1

Didaktična mapa za 3. triletje osnovne šole

Aktivnosti in delavnice s področja družinskih in prijateljskih odnosov in dinamike
Spodbujanje razvoja socialnih spretnosti in kompetenc
Spodbujanje prosocialnega vedenja
Spodbujanje altruizma in empatije
Spodbujanje sodelovalnega in timskega dela

© Avtorja: dr. Kristijan Musek Lešnik, dr. Petra Lešnik Musek, 2007

abc.viz

Izšlo v sodelovanju:
IPSOS dr. Kristijan Musek Lešnik s.p.
Inštitut za psihologijo osebnosti

Informacije, naročila:
IPSOS dr. Kristijan Musek Lešnik s.p.
Požarnice 26d
1351 Brezovica
e-pošta: publikacije@ipsos.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

159.922(075.2)(076)

MUSEK Lešnik, Kristijan

Mi in naši odnosi : didaktična mapa za 3. triletje osnovne šole
/ Kristijan Musek Lešnik, Petra Lešnik Musek. - Ljubljana : IPSOS,
2007

ISBN 978-961-6671-04-0

1. Lešnik Musek, Petra
232394752

Didaktična mapa "Mi in naši odnosi" je nastala v okviru programa **abc.viz**, ki je namenjen zagotavljanju kakovostnih gradiv, materialov, zamisli, delovnih listov, delavnic in drugih virov za kakovostno vzgojno-izobraževalno delo. Didaktične mape **abc.viz** omogočajo široko uporabo, tudi razmnoževanje in kopiranje delovnih listov in drugih materialov.

Gradiva in materiali v mapi "Mi in naši odnosi" so objavljeni tudi na spletnem portalu **abc.viz**, ki omogoča neprestan dostop do vsebine vseh didaktičnih map in številnih drugih gradiv, ter njihovo uporabo in razmnoževanje. Za več informacij o portalu **abc.viz** naslovite vprašanja na e-poštni naslov publikacije@ipsos.si .

Mi in naši odnosi - Modul 1

Didaktična mapa za 2. triletje osnovne šole

Kaj je didaktična mapa "Mi in naši odnosi"

"Mi in naši odnosi" je didaktična mapa z gradivi in delovnimi listi, ki učiteljem in svetovalnim delavcem omogočajo pripravo, načrtovanje in izvedbo ur in delavnic za spodbujanje razvoja socialnih kompetenc učencev v tretjem triletju osnovne šole.

Vsebina didaktične mape "Mi in naši odnosi"

- ≈ izbor različnih dejavnosti in delavnic za spodbujanje razvoja socialnih spretnosti in kompetenc, za spodbujanje prosocialnega vedenja, altruizma in empatije, za spodbujanje sodelovalnega in timskega dela
- ≈ aktivnosti in dejavnosti s področja družinskih in prijateljskih odnosov in dinamike
- ≈ 38 delovnih listov

Namen didaktične mape "Mi in naši odnosi"

Spodbujanje razvoja socialnih spretnosti in kompetenc, spodbujanje prosocialnega vedenja, altruizma in empatije, spodbujanje sodelovalnega in timskega dela; spodbujanje samorefleksije in razvoja na področju družinskih in prijateljskih odnosov in dinamike.

Vzgojno-izobraževalna področja, na katera posega mapa "Mi in naši odnosi"

- ≈ družinski in prijateljski odnosi in dinamika
- ≈ socialne spretnosti in kompetence
- ≈ prosocialno vedenje, altruizem, empatija
- ≈ sodelovalno in timsko delo

O programu abc.viz

Program **abc.viz** je namenjen zagotavljanju kakovostnih gradiv, materialov, zamisli, delovnih listov, delavnic in drugih virov za kakovostno vzgojno-izobraževalno delo. Gradiva in materiali v mapi "Mi in naši odnosi" so objavljeni tudi na spletnem portalu **abc.viz** - portal omogoča učiteljem in drugim na šolah, ki so naročene nanj, dostop do vsebine vseh gradiv na portalu, razmnoževanje, tiskanje in druge možnosti.

O avtorjih

Dr. Kristijan Musek Lešnik je psiholog, avtor, prevajalec in urednik več kot 50 različnih knjig in publikacij na področju vzgoje in izobraževanja. Je tudi glavni urednik spletnega portala abc.viz.

Dr. Petra Lešnik Musek je strokovnjakinja za razvojno psihologijo. Po desetletnem delu na katedri za razvojno psihologijo Filozofske fakultete v Ljubljani dela kot psihologinja z otroki, mladostniki in starši na Kliničnem oddelku za otroško, mladostniško in razvojno nevrologijo na Pediatrični kliniki.

Vloga učitelja, svetovalnega delavca, voditelja dejavnosti iz mape "Mi in naši odnosi"

Usmerjanje otrok in učencev k razmišljanju o družinskih in prijateljskih odnosih.

Usmerjanje k razvijanju socialnih spretnosti in kompetenc.

Usmerjanje k razmišljanju o pomenu prosocialnega vedenja, altruizma, empatije.

Spodbujanje sodelovalnega in timskega dela.

Različne možnosti uporabe didaktične mape "Mi in naši odnosi"

Didaktično mapo "Mi in naši odnosi" lahko uporabljate na več načinov:

Izbor primernih tem za starost in izkušnje otrok in učencev

Didaktična mapa zajema delovne liste in dejavnosti, primerne za učence v tretjem triletju osnovne šole. Posamezne dejavnosti lahko uporabite tudi pri mlajših učencih ali starejših dijakih v srednji šoli; pri izboru delovnih listov upoštevajte njihove izkušnje in starost.

Širok in delovnih listov omogoča, da izberete vsebine, ki so prilagojene izkušnjam in starosti vaših otrok oziroma učencev. Obenem omogoča, da najdete primerne dejavnosti in vsebine za vprašanja, ki so v določenem trenutku najbolj aktualna.

Individualno ali skupinsko delo:

individualno delo in razmišljanje

delo, razmišljanje in pogovor v manjših skupinah

delo, razmišljanje in pogovor v celem razredu

Primernost in uporabnost za različne priložnosti

Didaktična mapa "Mi in naši odnosi" omogoča uporabo v razredu v okviru različnih predmetov in vsebin, ali v okviru svetovalnega dela, ali v okviru posebnih dejavnosti in delavnic. Primerna je za načrtovanje krajših aktivnosti, za organiziranje posameznih vsebinskih sklopov, ali za projektno delo.

Odprtost, širina, avtonomija pri izboru in načrtovanju dejavnosti

Vsebina mape je odprta in pri načrtovanju dejavnosti dopušča široko avtonomijo in ustvarjalnost. Poleg osnovne uporabe delovnih listov odpira različne druge možnosti:

- ≈ razvoj novih, inovativnih dejavnosti na podlagi delovnih listov iz mape,
- ≈ nadgradnja posamezne dejavnosti in delovnega lista s pogovorom o tem, zakaj so stvari, o katerih se pogovarjate, pomembne za življenje,
- ≈ spodbujanje razmišljanja o pomenu medosebnih odnosov, o pomenu prijateljstva, o pomenu dobrih in podpornih odnosov v družini,
- ≈ spodbujanje razmišljanja o pomenu altruizma, empatije,
- ≈ spodbujanje razmišljanja o tem, kako se odnos, ki ga imamo do drugih, povezuje z odnosom, ki ga imajo drugi do nas,
- ≈ navezovanje dejavnosti in razmišljanja na aktualne teme, vprašanja, probleme pri otrocih ali v razredu in
- ≈ številne druge možnosti.

SEZNAM DELOVNIH LISTOV

(Ob vsakem delovnem listu je zapisan namen naloge in predlagana vloga učitelja, svetovalnega delavca, odraslega, pri usmerjanju dejavnosti.)

Oznaka M pomeni različico za fante Oznaka D pomeni različico za dekleta

1. Kartice za igro vlog
Namen: Spodbujanje razmišljanja o reševanju različnih problemov in problemskih situacij v medosebnih odnosih.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o reševanju različnih problemov in problemskih situacij v medosebnih odnosih.
2. Nekdo pomemben
Namen: Spodbujanje razmišljanja o pomenu prijateljstva in o tem, kako pomembno je povedati prijateljem, kako jih cenimo.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu prijateljstva; spodbujanje razprave.
3. Prijateljske lastnosti
Namen: Spodbujanje razmišljanja o pomenu prijateljstva.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu prijateljstva; spodbujanje razprave.
4. Kako sem spoznal prijatelja – prijateljico - M
5. Kako sem spoznal prijatelja – prijateljico - D
Namen: Spodbujanje razmišljanja o pomenu prijateljstva.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o prijateljstvu; spodbujanje razprave.
6. Pantomima
Namen: Spodbujanje razmišljanja o pozitivnih značajskih lastnostih, vrednotah in vrlinah.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pozitivnih značajskih lastnostih, vrednotah in vrlinah; spodbujanje razprave.
7. Pravi nasvet
Namen: Spodbujanje razmišljanja o empatični in altruistični pomoči drugim ljudem.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o empatični in altruistični pomoči drugim; spodbujanje razprave.
8. Vsi imamo svoja močna področja - M
9. Vsi imamo svoja močna področja - D
Namen: Spodbujanje pozitivne samopodobe in samovrednotenja, razmišljanja o sebi in o prijateljih, o svojih in njihovih močnih področjih.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o o sebi, o svojih prijateljih in njihovih močnih področjih; spodbujanje razprave.
10. Moja televizijska družina - M
11. Moja televizijska družina - D
Namen: Spodbujanje razmišljanja o družini, družinskih članih, odnosih, navadah.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o družini, družinskih članih, odnosih, navadah; spodbujanje razprave.

12. Kako mi lahko pomagajo pri ciljih

Namen: Spodbujanje razmišljanja o pomenu in vlogi medsebojne pomoči pri uresničevanju osebnih ciljev, o pomenu zastavljanja jasnih in uresničljivih ciljev, o pomenu spreminjanja, izboljševanja, izpopolnjevanja.

Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu in vlogi medsebojne pomoči pri uresničevanju osebnih ciljev, o pomenu zastavljanja jasnih in uresničljivih ciljev, o pomenu spreminjanja, izboljševanja, izpopolnjevanja; spodbujanje razprave.

13. Kdo verjame vame

Namen: Spodbujanje pozitivne samopodobe in samovrednotenja, spodbujanje razmišljanja o socialni podpori bližnjih in o pomenu zaupanja in samozaupanja v svoje zmožnosti.

Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o sebi, o socialni podpori bližnjih in o pomenu zaupanja in samozaupanja v svoje zmožnosti; spodbujanje razprave.

14. Prijaznost - D

15. Prijaznost - M

Namen: Spodbujanje pozitivne samopodobe in samovrednotenja, razmišljanja o pomenu empatičnega in altruističnega odnosa in prijaznih dejanj do drugih ljudi.

Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu empatičnega in altruističnega odnosa in prijaznih dejanj do drugih ljudi; spodbujanje razprave.

16. Naše vloge v družinah - M

17. Naše vloge v družinah - D

Namen: Spodbujanje razmišljanja o družini, vlogah in odnosih v njej.

Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o družini, vlogah in odnosih v njej; spodbujanje razprave.

18. Včasih lahko pomagam tudi naskrivaj

Namen: Spodbujanje razmišljanja o pomenu empatičnega in altruističnega odnosa in dejanj do soljudi.

Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu empatičnega in altruističnega odnosa in dejanj do soljudi; spodbujanje razprave.

19. Zaupanje drugim ljudem

Namen: Spodbujanje razmišljanja o pomenu zaupanja in zaupljivih odnosov z drugimi.

Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu zaupanja in zaupljivih odnosov z drugimi; spodbujanje razprave.

20. Če zaupamo napačnim ljudem

Namen: Spodbujanje razmišljanja o pomenu zaupanja in zaupljivih odnosov z drugimi, in o pomenu nezaupljivosti in drugih posledicah razočaranja nad izdanim zaupanjem.

Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu zaupanja in zaupljivih odnosov z drugimi, in o pomenu nezaupljivosti in drugih posledicah razočaranja nad izdanim zaupanjem; spodbujanje razprave.

21. Pogovarjanje o problemih - M

22. Pogovarjanje o problemih - D

Namen: Spodbujanje razmišljanja o pomenu konstruktivnega reševanja problemov s pogovorom in poslušanjem.

Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu konstruktivnega reševanja problemov s pogovorom in poslušanjem; spodbujanje razprave.

23. Zaradi prijateljev se počutimo dobro
Namen: Spodbujanje razmišljanja o pomenu prijateljstva in dobrih prijateljev.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu prijateljstva in dobrih prijateljev; spodbujanje razprave.
24. Izbiranje prijateljev
Namen: Spodbujanje razmišljanja o pomenu prijateljstva in dobrih prijateljev.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu prijateljstva in dobrih prijateljev; spodbujanje razprave.
25. Prepiral sem se – M
26. Prepirala sem se – D
Namen: Spodbujanje pozitivnih vedenjskih vzorcev, konstruktivnega reševanje medosebnih problemov in sporov.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu pozitivnih vedenjskih vzorcev, konstruktivnega reševanja medosebnih problemov in sporov; spodbujanje razprave.
27. Kadar sem jezen – M
28. Kadar sem jezen – D
Namen: Spodbujanje pozitivnih vedenjskih vzorcev, konstruktivnega reševanja frustracij, medosebnih problemov in sporov.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu pozitivnih vedenjskih vzorcev, konstruktivnega reševanja frustracij medosebnih problemov in sporov; spodbujanje razprave.
29. Prepiranje - M
30. Prepiranje - D
Namen: Spodbujanje konstruktivnega reševanja problemov in konfliktov.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu konstruktivnega reševanja problemov in konfliktov; spodbujanje razprave.
31. Reševanje problemov - M
32. Reševanje problemov - D
Namen: Spodbujanje konstruktivnega reševanja problemov in konfliktov.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu konstruktivnega reševanja problemov in konfliktov; spodbujanje razprave.
33. Načini reševanja problemov
Namen: Spodbujanje konstruktivnega reševanja problemov in konfliktov.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu konstruktivnega reševanja problemov in konfliktov; spodbujanje razprave.
34. Kaj pomaga pri jezi - M
35. Kaj pomaga pri jezi - D
Namen: Spodbujanje konstruktivnega soočenja z jezo in agresijo, in konstruktivnega reševanja frustracij, problemov in konfliktov.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu konstruktivnega soočenja z jezo in agresijo, in konstruktivnega reševanja frustracij, problemov in konfliktov; spodbujanje in usmerjanje razprave.

36. Sprejemanje in zavračanje
Namen: Spodbujanje razmišljanja o odzivih, ki jih pri drugih sproži naše vedenje in ravnanje.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu razumevanja odzivov, ki jih pri drugih sproži naše vedenje in ravnanje; spodbujanje razprave.
37. Omalovaževanje
Namen: Spodbujanje razmišljanja o odzivih, ki jih pri drugih sproži naše vedenje in ravnanje.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu razumevanja odzivov, ki jih pri drugih sproži naše vedenje in ravnanje; spodbujanje razprave.
38. Značke za sošolce
Namen: Spodbujanje razmišljanja o pomenu pozitivnih povratnih informacij za samopodobo in samovrednotenje.
Vloga odraslega: Usmerjanje učencev k razmišljanju o pomenu pozitivnih povratnih informacij za samopodobo in samovrednotenje; spodbujanje razprave.

VZOREC - STRANJE OGLEDU
NAMENJENA ZGOLJ
Vzorca ni dovoljeno razmnoževati, kopirati,
spreminjati ali uporabljati za druge namene

Kartice za igro vlog

Izrežite kartice in jih uporabite za igro vlog, za improvizacijo, za pisanje, ali pogovor. Dodate jim lahko še druge kartice z drugačnimi situacijami in dilemami.

<p>Tvoj prijatelj je naredil nekaj, kar se ti ne zdi prav. Kaj narediš?</p>	<p>V razred je prišel nov sošolec, ki ne govori slovensko. nekateri sošolci se norčujejo iz njega. Kaj narediš?</p>
<p>Dva tvoja prijatelja sta nasilna do mlajšega otroka. Kaj narediš?</p>	<p>Tvoj prijatelj je ukradel nekaj iz učiteljčinega predala. Kaj narediš?</p>
<p>Nekateri učenci te žalijo. Kaj narediš?</p>	<p>Skupina sošolcev mora dokončati skupinski projekt, vendar ima vsak drugačne zamisli, kaj naj bi počeli in se ne morejo dogovoriti. Kaj narediš?</p>
<p>Prijatelj ti pove, da ne bo več tvoj prijatelj, če boš še vedno prijatelj z nekom, ki ga on ne mara. Kaj narediš?</p>	<p>Mama te prosi, da ji pomagaš pri hišnih opravilih, ki so ti zorpna. Kaj narediš?</p>
<p>S prijateljem sta skupaj pripravila projekt za šolo, vendar si ti opravil večino dela. Učiteljica da obema enako oceno. Kaj narediš?</p>	<p>Prijatelj je narisal risbo, ki se ti zdi obupno slaba, vendar veš, da se je za njo zelo trudil. Kaj narediš?</p>
<p>Mlajša sestra te vedno toži. Veš, da je to zato, ker je ljubosumna nate. Kaj narediš?</p>	<p>Učiteljica gre iz razreda za deset minut. Reče, da ve, da lahko razredu zaupa, da boste mirni in se boste obnašali primerno. Ko gre ven, začnejo sošolci in sošolke noretiti po razredu. Kaj narediš?</p>

NEKDO POMEMBEN

Napiši pesem o osebi, ki ti je pomembna. V pesmi pojasni, kaj in koliko ti pomeni ta oseba, in zakaj.

**VZOREC - STRAN JE
NAMENJENA ZGOLJ OGLEDU**

*Vzorca ni dovoljeno razmnoževati, kopirati,
spreminjati ali uporabljati za druge namene*

Pantomima

Delajte v parih. Izreži spodnje kartice in jih obrnite z napisom navzdol. Premešaj jih. Izberi eno, poglej kaj piše na njej in poskušaj s pantomimo zaigrati to vrtilno soigralcu. Potem zamenjajta vlogi. (Ali pa naj vsak zaigra eno vrtilno celemu razredu.)

prijateljstvo

strpnost

sodelovanje

pogajanje

sobivanje

resničljivost

zaupanje

poštenost

pogum

sprejemanje

VZOREC - STRAN JE ZGOLJ OGLEDU
NAMENJENA ZA DRUGE NAMENE
 vzorca ni dovoljeno razmnoževati, kopirati, spreminjati ali uporabljati za druge namene

Vsi imamo svoja močna področja **M**

Vsak med nami je pri kakšni stvari res dober in mu gre odlično. Napiši na vsako črto do tri sošolce in sošolke.

Kdo mi lahko pomaga ...

... razumeti težko knjigo?

... narediti domačo nalogo pri matematiki?

... pripraviti se na debato?

Koga bi izbral ...

... da bi te spremil k zdravniku, če bi se slabo počutil?

... da bi ti pomagal poiskati nekaj, kar si izgubil?

... da bi šel s tabo k ravnatelju?

Kdo bi te spravil v dobro voljo, če bi bil potrft?

Kdo bi sočustvoval s tabo, če bi bil nesrečen?

Vsi imamo svoja močna področja ☐

Vsak med nami je pri kakšni stvari res dober in mu gre odlično. Napiši na vsako črto do tri sošolce in sošolke.

Kdo mi lahko pomaga ...

... razumeti težko knjigo?

... narediti domačo nalogo pri matematiki?

... pripraviti se na debato?

Koga bi izbrala ...

... da bi te spremil k zdravniku, če bi se slabo počutila?

... da bi ti pomagal poiskati nekaj, kar si izgubila?

... da bi šel s tabo k ravnatelju?

Kdo bi te spravil v dobro voljo, če bi bila potrta?

Kdo bi sočustvoval s tabo, če bi bila nesrečna?

Moja televizijska družina **M**

Če bi lahko postal član katere koli družine iz televizijske oddaje, serije ali filma, katero družino bi izbral in zakaj? Ali bi v tej družini ostal tak kot si, ali bi se kakor koli spremenil, da bi bolje sodil v njo? Pojasni svoj izbor in razloge, zakaj si se odločil za to družino.

**VZOREC - STRAN JE
NAMENJENA ZGOLJ OGLEDU**

*Vzorca ni dovoljeno razmnoževati, kopirati,
spreminjati ali uporabljati za druge namene*

Moja televizijska družina

Če bi lahko postala član katere koli družine iz televizijske oddaje, serije ali filma, katero družino bi izbrala in zakaj? Ali bi v tej družini ostala taka kot si, ali bi se kakor koli spremenila, da bi bolje sodila v njo? Pojasni svoj izbor in razloge, zakaj si se odločila za to družino.

**VZOREC - STRAN JE
NAMENJENA ZGOLJ OGLEDU**

*Vzorca ni dovoljeno razmnoževati, kopirati,
spreminjati ali uporabljati za druge namene*